

Piskésetői Observatorium látogatás

2019. június 25. kedd, 19.06 / Utolsó módosítás: 2019. június 26. szerda, 16.58

A MÁV VSC turistái 2019. június 17-én meglátogatták a Magyar Tudományos Akadémia, Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont, Konkoly Thege Miklós Csillagászati Intézetét Piskésetőn.

Az ötletet az adta, hogy egy túratársunk tavaly erre kéktúrázott, az út az intézmény kapuja előtt vezet és azon egy tábla látható, ami eligazítja a bekíváncozókat a teendőkről.

Előre kell időpontot foglalni, meghatározott a létszámkeret és az, hogy a látogatás du. 14h00-kor kezdődik (a csillagászok ugyanis nappal alszanak, csak egy ügyeletes ébred korán, aki fogadja a látogatókat és kalauzolja őket).

Ha már túra, akkor körülnéztünk, milyen útvonalakat is lehet a kora reggeli budapesti indulás után délután kettőig még bejárni. Több lehetőség is volt, de a lelkesedés hamar lelohadt: aznapra ugyanis nagyon rossz időt jósoltak az OMSZ-nél. Tudjuk jól, „rossz idő nincs, csak rosszul öltözött turista”, ennek ellenére hamar letettünk a hosszabb erdőjárásról, annyira ijesztőek voltak a hírek.

Egyébként is, sokan gépkocsival érkeztek, nekik az is gond volt, hol teszik majd le járművüket. A reggeli busszal érkezők még viszonylag szép időben látogathatták meg a Római katolikus templomot Galyatetőn, amit 1941. szeptember 8-án szenteltek fel a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére. Jankó Gyula építész tervezte, anyaga mátrai, faragatlan terméskő. Üvegablakai, melyek Sztéhló Lilli alkotásai, a gótikát idézik. Elnevezése azt mutatja, hogy Kodály szelleme is meghatározta az épületet. Nemcsak sokszor megfordult benne, hanem viccesen már galyai segédkantornak mondta magát. 1941-42 telét Galyatetőn töltve született legszebb egyházi műve, a Csendes mise. A kápolna falán egy rézdombormű (Miletits Katalin munkája) és a harmóniumon egy réztábla hirdeti: ezen a hangszeren komponált Kodály tanár úr.

A kis társaság hamar a Galya-kilátó (korábbi nevén Péter hegyese-kilátó) felé vette az irányt, de közben még betértek az új építésű turistaházba a parkoló végén, pár szendvics, kávé, üdítő fogyasztására. Nos, ezt nem kellett volna.

Ugyanis amíg bent időztek, leszakadt az ég. Nem kicsit, nagyon. Egy lélek az ajtón se be, se ki. Foglyok lettek.

Pár szó arról, miről is maradtak le a kilátó látogatás kihagyása miatt: a Galya-tető egyik csúcsán, a 955 méter magas Péter hegyesen áll, az Országos Kéktúra útvonalán a kilátó. Az ország legmagasabban álló, kifejezetten e célból épült kilátója; ettől magasabban fekvő építmény csak egy van az országban, a Kékestetőn álló TV-torony és kilátó. Tetőterasa 360°-os panorámát biztosít; kelet felé a kéklő Bükk látható, nyugatra a Börzsöny és a Cserhát tájai, északra pedig a szlovák hegyvonulatokat figyelhetjük meg. Tiszta időben a Mecsekig, illetve a Magas-Tátráig is ellátni. A kilátóból a Piskésetői Observatorium tetejét is látni lehet. 2015-ben elnyerte a Média Építészeti Díját (MÉD) Épület kategóriában és a MÉD közönségdíját is Épület kategóriában. 2016. április 12-én elnyerte a legrangosabb amerikai online magazin az Architizer közönségdíját, amely díjjal a kilátót 2015 legjobb építményei közé sorolták, októberben pedig a 2016 American Architecture Prize (AAP) arany fokozatát „restaurálás és felújítás” kategóriában.

Nos, ezek után ki kell jelenteni, ide újra el kell majd látogatni, lehetőleg tiszta, szép időben!

Vissza foglyainkhoz: már-már reménytelennek látszott a helyzet, az óra csak ketyegett, közeledett a perc, ha akkor sem indulnak, menthetetlenül lemaradnak az Observatorium meglátogatásáról. Már éppen kiléptek volna az ajtón, talpig esőköpenyben, amikor született egy mentőötlet: a gépkocsival érkezők segíthetnek rajtuk. Gyors telefonok és nemsokára már ott is sorjázott a felmentő sereg két Dacia képében...

Pár forduló után a teljes csapat a kapuk előtt, csöngöttünk, mire hamarosan megérkezett kalauzunk az ügyeletes csillagász, Ordasi András személyében.

» » » » » » » » » » « « « « « « « « «

Elsőnek a Schmidt rendszerű teleszkóp kupolájában tettünk egy rövid látogatást. Magát a Piszkéstetői helyszínt, a főépületet 1960. szeptember 8-án adták át. 1961-ben elkészült a Schmidt teleszkóp kupolája, és az új távcső 1962-ben kezdte el a működését.

Hamar világossá vált számunkra, hogy itt sajnos nem csodálhatjuk majd meg az eget és leshetjük ki titkait, erre a bemutató csillagvizsgálók az alkalmasak. Több ilyen is van már az országban, ahová este, éjjel kell megszervezni a látogatást. Piszkéstető nem ilyen, itt komoly szakmai munka folyik. Amit nekünk nyújtani tudnak, az elsősorban annak kifejtése, amiért végzik munkájukat. Ma már a csillagászat nem csak észlelésből áll, megfelelő mély ismereteket kíván művelőjétől a fizika, matematika, kémia és informatika területén, de elengedhetetlen az angol nyelv felsőfokú ismerete is.

A manapság kutatott fő terület az exobolygók világa. Exobolygó az, ami nem a mi Napunk, hanem más csillag körül kering, ide tartoznak még ezek holdjai és az üstökösök is. A kutatások fő kérdése röviden megfogalmazható: Van-e élet a Földön kívül? Manapság sok kis apró lépéssel erre keresik a választ a csillagászok.

Az exo-égistestek léte csak igen apró fényjelenség-változás után mutatható ki, ehhez van szükség az észlelt adatok hosszadalmas elemzésére a számítógép előtt ülve. Manapság a távcső már nem filmre rögzít, mint korábban. A munkát átvették azok az technológiák, amik pl. az okos-telefonunkban is rögzítik a képet, persze annál lényegesebben nagyobb felületen, érzékenységgel, gyorsasággal.

Megragadta a jelen lévőket az az elkötelezett szakmaiság, és lendület, amivel a rövid séta során Ordasi András csillagász barátunk a mondandóját előadta. Magával ragadó hévvel tárgyalt olyan témákat, melyekhez egyikünk sem értett korábban, de e látogatás után már van fogalmunk arról, miért is szép ez a munka. Persze nem csak szép, de igen hasznos is, ezt be is bizonyította vezetőnk, mikor egyikünk rákérdezett: példának csak egyet hozott fel, de az igen meggyőzőnek bizonyult: a GPS technológiát, ami szintén a csillagászati munka gyümölcse.

[1]

[2]

[3]

[4]

[5]

[6]

[7]

[8]

[9]

[10]

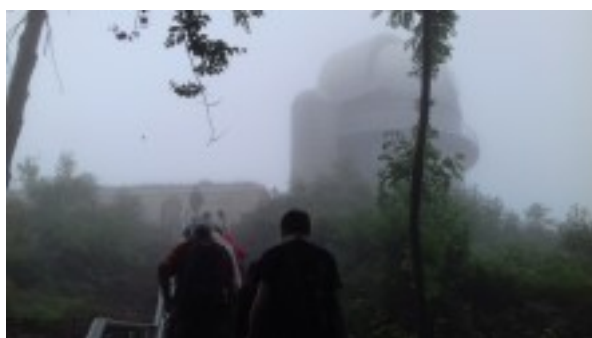
[11]

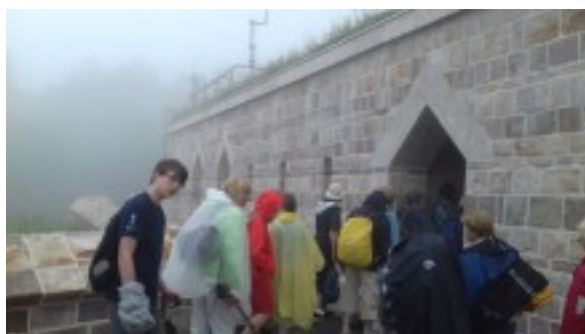
[12]

András vezetésével hamarosan átsétáltunk a másik kupola alatti, 1 méteres távcsőhöz, melyet 1974-ben avattak fel. Ennek felszereltségén is már sok mindent változtattak a kezdetekhez képest, a távcső észlelő berendezése már szintisza informatika: üvegszálak szövik át a teret, apró kis dobozokban számtalan processzor, mind-mind egy számítógép. A Föld forgásából adódóan a megfigyelt objektumot követnie kell a távcsőnek, ennek megoldása is már számítógép-vezérelt. Kísérőnk bekapcsolta a kupola forgását, egy pillanatra megszédültünk, nem tudtuk hol van fenn és hol a lenn? Benne voltunk a térben, mintha egy hajóhintában lebegnénk...

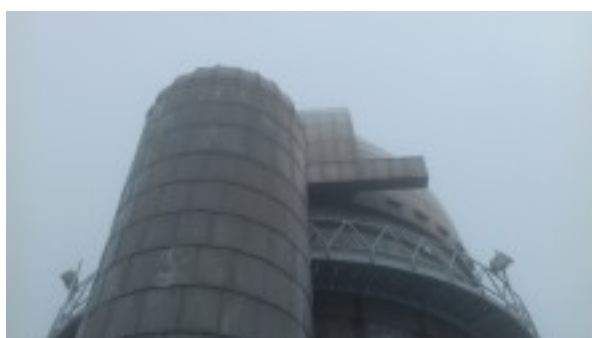
Gyorsan eltelt két óra, lett volna még kérdés, de elköszöntünk Andrástól a kapuban és a már itt-ott napos úton újra megtárgyaltuk a látottakat. Sokat fogjuk még ezt emlegetni, csak remélhetjük, hogy a velünk lévő unokákat is megfogta az élmény, talán ők is átérzik: milyen kis porszemek is vagyunk mi emberek, itt az Univerzumban.

[13]

[14]

[15]

[16]

[17]

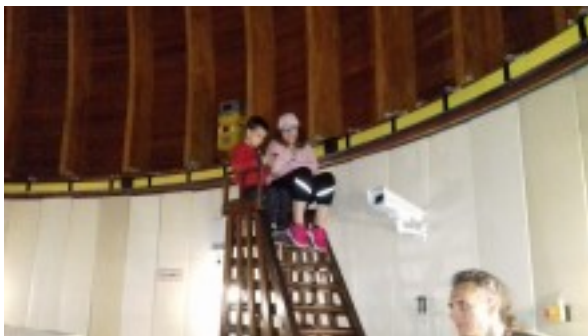
[18]

[19]

[20]

[21]

[22]

[23]

[24]

Lejegyezte és a fotókat készítette: Sándor Tibor

Forrás:<https://www.mavcsoport.hu/mav-vezerigazgatosagi-sport-club/piszkestetoi-obszervatorium-latogatas>

Hivatkozások

[1] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_135458_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=hm4lp2jK [2] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_135746_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=6jmGwlOw [3] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_135752_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=jgjeXD7K [4] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_140316_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=obSQ1ZEV [5] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_140331_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=IAHBK1Cc [6] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_140354_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=ecN1rocR [7] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_140418_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=iib56onW [8] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_140435_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=YGg-7RBp [9] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_140501_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=TOG2vMxF [10] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_140646_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=OQME0OfG [11] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_140656_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=RWquKFBG [12] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_144846_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=cYZmoLJK [13] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_144922_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=5DuY5k3d [14] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_145051_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=YpGvYeVH [15] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_145057_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=LgfuQyC1 [16] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_145502_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=UUPTqd5Q [17] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_145510_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=DEyXcNDf [18] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_145657_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=eOWROWGV [19] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_150731_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=6qLra6CA [20] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_150759_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=0rKOzqjJ [21] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_153213_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=jn0_FUlx [22] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_155308_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=UySmNUqw [23] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_155425_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=Y1Ppim59 [24] https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/styles/width_1260/public/upload/20190617_155446_piszkesteto_obszervatorium_vsc-tura.jpg?itok=qn1odwmw